

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko pa 4.50 K.

Dopise sprejema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Slovenskemu ljudstvu!

V resnem času stopamo pred Vas, slovenski bratje. Izkazali ste nam ob državnozborskih volitvah pred dobrima dvema letoma sijajno zaupanje; poslali ste nas na cesarski Dunaj zastopat koristi slovenskega ljudstva. Svesti si svojih dolžnosti smo izvrševali svojo nalogo; pred očmi smo imeli vedno tožno sliko svoje ljubljene, a tako zanemarjene domovine od Drave do Adrije, zaničevanega, od sovragov v smrt obsojenega naroda, skrbi in žalje njegovih najboljših sinov, ki v potu svojega obraza s svojim delom skrbe, da se ohrani slovenska zemlja slovenskemu rodu. Vaši poslanci so šli v dunajsko zbornico upanja polni, z veseljem na delo. Marljivo so sodelovali v odsekih in v zbornici, priborili so si ugled tudi pri nasprotnikih; uspešno so se potegovali za svoje ljudstvo in z mirno treznostjo pospeševali pomen državne zbornice, ne pozabivši pri tem nikoli, da je usoda naše domovine najtesnejše združena z napredkom avstrijske države. Svojo prisrčno domovinsko ljubezen so združevali z jasno in odločno mislijo na krepko, pod habsburškim žezlom zedinjeno državo.

Vladna politika, ki je v najusodnejšem času kruto prezirala avstrijski slovenski jug in njegov narod, jih je prisilila v odpor proti Bienenrthovi vladi. Ta se je poostiril, odkar so sedli vanjo zagrizeni nasprotniki slovenskega imena in slovenskih ljudskih koristi. Ves slovenski narod je odobril to dejanje. Pa tudi v tem odporu niso pozabili, kaj so dolžni avstrijski državi. Vladi so odrekli vsako zaupanje; državi so pa dali, kar je bilo potrebno in so s tem znatno pripomogli, da se je odvrgla od lanske jeseni do letošnje pomladi grozeča vojna nevarnost.

Odločilno se je pa preobrnilo stališče nas — zastopnikov slovenskega ljudstva — odkar je Bienenrthova vlada dovolila oderuško bosensko banko proti soglasnemu sklepu cele zbornice, ki ga je izzval nujni predlog našega načelnika. Svojih kmečkih bratov v Bosni in Hercegovini nismo smeli pustiti prodajati nikomur. V obrambo cesarjevega imena, z ozirom na neizmerno škodo za vso zunanjo politiko naše države, seveda pa tudi glede na naš vzvišeni cilj državnopravnega združenja vseh južnih Slovanov avstrijske države, smo se slovenski poslanci postavili v boju proti odiranju bosenskega kmeta. Dne 4. junija, ko se je že pričelo glasovanje o naših predlogih, so vladne stranke s surovim kríćanjem, brezvestno prestopivši določila zborničnega poslovnika, z nedopustno in sramotno obstrukcijo preprečile, da nismo zmagali. Par dni kasneje se jim je posrečilo z ministrskimi glasovi in z raznovrstnimi nečednimi pripomočki doseči večino pet glasov proti našim predlogom. Že takrat smo pa javno izjavili: Zbornica, ki nima toliko spoštovanja do same sebe, da bi drugič izrekla to, kar je prvič soglasno sklenila, ki se ne upa povedati vladi, katera je pogazila njen soglasni sklep, da tega ne dopusti zbornica, ki potemtakem sama zameta svojo veljavo, in ki ji je par ministrov več, nego usoda sto tisoč kmetov, ni vredna, da živi; taka zbornica nima za nas nobenega pomena več. Vladi smo pa obnovili napoved svojega boja.

Upali smo za trdno, da z navadnim odporom pri proračunu obračunamo z vlado. Vsteli smo se, ker si nismo mogli misliti, da bi nas pri tem zapustili lastni bratje! Zopet smo se pa prepričali, da se na liberalca ne moremo zanesti v nobenem slučaju. Proračun, ki se pa ne dovoljuje samo vladi, marveč v prvi vrsti državi, se je ustavno sklenil. Niso bile pa s tem zaključene sovražne nakeane sedanje vlade in njene večinice proti nam. Brez nas in proti nam so hoteli še to poletje spraviti v veljavo stvari, ki bi bile v nepopisno škodo naših narodnih in gospodarskih koristi. Lahe, ki so pomagali pri agrarni banki nemško-poljski zvezi in

njeni vladi, so hoteli nemeneč se za nas, obdariti z laškim vseučiliščem v Trstu; kmeta so pa hoteli pritisniti z romansko trgovsko pogodbo in z pooblastilnim zakonom, po katerem bi se bile odprle Srbiji, Bolgariji, Črnogori in južnim ameriškim državam meje za govedi in prašice. Tu je bilo treba odločnosti. Morali smo pokazati, da ima naša potrpežljivost svoje meje, in da smo sposobni tudi za najhujši, najbrezobzirnejši boj. V zvezi s češkimi kmečkimi zastopniki smo zastavili dnevni red s svojimi nujnimi predlogi in tako izpričali, da se mora v stvareh, ki se tičejo koristi našega ljudstva, govoriti tudi z nami.

Mi nismo proti laškemu vseučilišču, kakor tudi mi nismo krivi, da so jim ga nemški razbijači onemogočili v Wiltenu pri Inomostu, kjer so že dlje časa imeli svojo pravno fakulteto. Smo pa proti temu, da bi se to vprašanje rešilo enostranski, in samo na našo škodo. Pripravljeni smo bili in smo še na pameten, moški dogovor z vlado in z Lahi; ne moremo pa dopustiti, da bi mnogo manj številni Lahi za svojo vladno politiko dosegli to, kar se nam Slovencem, naj smo med vladnimi strankami, ali v odporu, žaljivo in prezirljivo odreka.

Tudi to vemo, da se moramo trgovsko zblížati balkanskim narodom, in da so trgovske pogodbe z njimi potrebne, toda to se ne sme zgoditi, ne da bi se popolnoma, za vso škodo, ki bi jo imel od tega, odškodoval naš kmet, ki nas je poslal na Dunaj, da ga branimo v njegovem težkem življenju. Doseglo se je tudi z našim prizadevanjem od vlade, da bi bila razdelila po šest milijonov kron skozi 10 let v povzdigo živinoreje, toda to je odločno premalo. Združili smo se s češkimi kmetstskimi zastopniki, ter zahtevali ob ti priliki, naj se v zakonu sklene zavarovanje zoper ogenj, točo in za živino tako, da vsaka dežela ustanovi v ta namen svojo zavarovalnico, in da se ves zemljiški davek prepusti deželam v te zavarovavne namene. S tem bi v resnici odškodovali kmete za bremena, ki bi jih prevzeli z novimi trgovskimi pogodbami in po tem bi mogli mirno dovoliti vladi pooblastilni zakon. Pred očmi smo in bomo imeli koristi vseh stanov, tudi trgovine in obrti. Vsak resen in uspešen primček proti neznosni draginji, proti umazani dobičkaželjni špekulaciji z živili delavskega ljudstva bo našel pri nas največjo podporo. Politiko, ki bi kmeta bila, delavcu pa nič ne koristila, pa zametamo, ker je hinavska in neiskrena. V tem oziru gremo mirno mimo lažnivih demagogov in hinavcev svojo pot.

Dolžni smo pa pri ti priliki svojemu narodu in avstrijski državi najodločnejše obsoditi hinavščino tistih, kateri so na eni strani trdili, da je treba s trgovskimi pogodbami dobiti prijateljstvo balkanskih narodov, na drugi pa bili krivi, da se je potrdila oderuška bosenska banka. Nobena pogodba nam nič ne more pomagati, če se bo pod cesarskim imenom z oderuški obrestmi (10%) izžemal bosenski kmet, tiral na beraško palico in njegova zemlja, ki jo je stoletja s krvjo in znojem obranil svojemu rodu, prodajala madjarskim judom, morebitna izguba pa pokrivala iz žepov naših davkoplačevcev.

To je bila za nas prva in poglobitna reč, ko smo se pogajali z vlado in vladnimi strankami o tem, ali naj umaknemo svoje nujne predloge. Vlada je ta naš pogoj kratkoma zavrgla, kakor je tudi zaničevalno odklonila vsako besedo o našem vseučilišču in o deželnih zavarovalnicah v prej povedanem zmislu. V petek dne 9. t. m. so se pa vladne stranke na videz brez vlade začele pogajati z nami. Postavili smo jim kot svojo politiško zahtevo naj glasujejo za nujni predlog, ki bi ga v prvi seji državne zbornice vložil naš načelnik in ki bi v njem državna zbornica odločno zahtevala od vlade, naj z vsem svojim politiškim vplivom prepreči delovanje oderuške bosenske banke z ozirom

na odkup kmečkih posestev. Voditelji vladnih strank so pa šli vprašat Bienertha. Ta je pa zopet odklonil to zahtevo, voditelji so se mu udali in pogajanja so se razbila.

Državni zbor je zdaj zaključen. Vladne stranke so rajše rešile barona Bienertha nego zbornico. Nanje pada vsa odgovornost. Javno so vladni poslanci izjavljali, da obsojajo oderuško banko in da bodo obračunali z vlado, če jo ne prepreči. Ko je pa treba odločnega koraka, jim zmanjka poguma, doslednosti in značaja in več jim je na Bienerthovi vladi, nego na usodi avstrijske zbornice in bosenskih kmetov, več na tem, da je vlada proti nam, nego da bi se storjena krivica popravila. Krivica, ki jo je storila sedanja vlada stotisoč slovenskim kmetom, skeli v živo vsacega pravcoljubnega človeka. Slovesno izjavljamo, da je ne bomo nikoli pozabili. Zastopniki slovenskih in čeških kmetov, ki smo si podali k trdni, bratski zvezi roke, ne bomo mirovali, dokler je ne popravimo, ne bomo pa tudi mirovali, dokler ne dvignemo iz teme in pozabe svoje zapuščene domovine in njene Bogu in državi zvestega, značajnega ljudstva.

Državni zbor je zaključen v znamenju kmetских pravic, v znamenju boja proti oderuštvi in hinavstvu. V tem boju, ki smo ga začeli, bomo tudi nadalje vzdržali in ne moti nas, da je par liberalnih slovenskih poslancev izkušalo prekrizati naše namene. Naša pot je ravna. Vest nam pravi, da je tudi edino prava. Prepričani smo, da se bo slovensko ljudstvo, ki mu mirnega srca izročamo sodbo o našem delu, ravno tako izreklo. Na Vašem zaupanju, prijatelji, sloni naša moč. Ker se ga zavedamo, zato ne odnehamo, naj se zaganja v nas, kogar je volja. Svobodni možje smo, ne poznamo človeških ozirov, še manj pa strahu pred mogočniki sedanjega dne, nobenemu nasilstvu ne uklonimo tilnika; Bogu in ljudstvu zvesti pojdemo veselo naprej v svojem boju, ko vemo, da bo dan nasprotnikove moči minul, in da zasine potem tudi našemu ljudstvu dan boljše bodočnosti.

Na Dunaju, dne 10. julija 1909.

Dr. Šušteršič, l. r.	Fon, l. r.	Jaklič, l. r.
Dr. Korošec, l. r.	Gostinčar, l. r.	Dr. Krek, l. r.
Povše, l. r.	Grafenauer, l. r.	Pišek, l. r.
Dr. Benkovič, l. r.	Dr. Gregorčič, l. r.	Pogačnik, l. r.
Demšar, l. r.	Dr. Hočevvar, l. r.	Roškar, l. r.
Šuklje, l. r.	Dr. Žitnik, l. r.	

Gospodarstvo.

Ali so posojilnice koristne?

Spomini iz nedavno preteklih dni.

Sploh se uvideva, da se je zadnji čas pri nas na Slovenskem — tudi na Dolenjskem za ljudstvo marsikaj na bolje obrnilo. Zlasti velja to, kar se tiče denarnih posojil.

Iz svojega lastnega službovanja po Dolenjskem vem, kako so gotove pijavke drle ubozega kmeta: namoštiki, posojevalci.

Namoštnik je dal spomladi na bodoči mošt posojilo, ali blago n. pr. koruzo, da se je kmet preživil. Pri tem pa so se zahtevale obresti po 50, 60, 100 tudi še več procentov. N. pr. dalo se je pomladi vina s pogodbo, da se jeseni za dva bokala vrne tri ali tudi štiri! Namoštnik je dal dva mernika koruze, rekši: jeseni mi vrneš vedro (40 bokalov) vinskega mošta!

To so ogromne obresti! Pa s tem še ni bilo vse dovršeno. Ako je bil kmet kako večjo svoto dolžan, je moral še drugače krvav pot potiti. Za „dobruto“ je moral nositi purane, gosi, piške . . . voziti upniku s travnikov, z njiv — pri tem pa dostikrat, zlasti če je bilo slabo vreme, sebe zanemariti.

Za dokaz, kako sladki so bili ti stari časi, navedem nekaj zgledov od ljudi, katere sem sam poznal.

Neki mož je posodil malemu posestniku „iz same dobrote“ 100 gld. po 25 od sto, pri tem pa mu jih 25 gld.

precej odtrgal — češ, obresti se naprej plačujejo — dal mu je torej le 75 gld. — Iz še večje dobrote mu je po preteku enega leta bajto prodal, ker kmet ni mogel plačati.

Drug namoštnik je bil bolj pošten. Dal je spomladi 60 gld. s pogojem, da mu jeseni da 12 veder vina ali pa 70 gld. — Voz je pridrdral po vino. Žena, udova pravi, da ga ne da! Pa plačaj! je zagrmel „dobrotnik“. Hitela je k meni, dobila denar, v treh tednih pa ga mi nazaj prinesla, ker je vino 12 veder prodala za 108 gld. — Bilo je l. 1875., ko je bilo vino izborno in drago.

V neboupajoč pa je sledeči slučaj iz istega leta. Spomladi je naprosil mož 100 gld., da obdela vinograd. Denar dobi s pogojem, da jeseni pripelje 33 veder mošta. Mož je pričakoval kacih 100 vedrov pridelka, a dobil ga je samo 12, ker je potolkla toča. Pripeljal je mošt dorotniku upniku, ki ga pokusi ter pohvali, češ, tvoje vino je tako dobro, da je vredno po 9 gld.

Kmet na to: Zato upam, da bote gospod zadovoljni z 12 vedri, če pa ne, pa še drugo leto nekaj dodam, vsaj znaša že to 108 gld. — Mož, vi se grozno motite, mi dva nisva zglihala za denar, ampak za 33 veder vina. Pripeljite mi še 21 veder vina, ali pa plačajte devetkrat 21 veder, to je 189 goldinarjev!

Kmet se joka, ali nič ne gane „dobrotnika“. Toži reveža za 21 veder vina ali 189 gld. Ker je bilo takrat oderuštvo še neomejeno, sodnik tožitelju prav dá, kmet mora plačati za 100 gld. od pomladi do jeseni 189 — dasi mu je dal že 12 veder vina, ki je bilo vredno 108 gld., plačal mu je torej za 100 gld. 297 gld. za pol leta, to je nad 500 procentov!

Dandanes tako oderuštvo pač ni več mogoče. V posojilnico ali hranilnico greš, pa dobiš potrebno posojilo po 5 odstotkov; če pa plačaš 6, odbiješ s tem tudi že nekaj kapitala. — Dolenjski kmet, oklepaj se posojilnic; v stiski te bodo rešile.

Kje vzeti denar za vinske zadrug.

Za snovanje in poslovanje vinskih zadrug je treba denarja. Zato je pri vprašanju, kje in kako naj se snujejo vinske zadrug, silno važno tudi denarno vprašanje, vprašanje namreč, kje naj se denar vzame za dobavo in pridobitev zadružne kleti, za nakup vinske posode, za nakup grozdja in vina itd.

Kar se denarnega vprašanja tiče, postaviti se moramo na stališče zadružne samopomoči. To je edino pravo in edino zdravo stališče! Sami si moramo preskrbeti potrebna denarna sredstva! Gotovo je, da rada podpirata država in dežala taka zadružna podjetja, ali na tako pomoč se ni zanašati. Če se ne upamo sami s svojimi sredstvi vzdržavati vinskih zadrug, potem je sploh bolje, da jih ne osnujemo. Samoplačni ima biti toraj za geslo vinogradnikom, ki hočejo zadružnim potom spravljati vino v denar in si hočejo za svoj okoliš napraviti zadrugo.

Nekaj denarja moramo spraviti skupaj z deleži. Vsak zadružnik mora vplačati najmanj en delež. Čim višji so ti deleži, toliko več spravimo denarja skupaj. Čisto pravično in potrebno je tudi, da vzamejo bolj imoviti vinogradniki po več deležev. Število deležev, ki jih mora vplačati zadružnik, naj se ravna toraj po velikosti vinograda in po obilnosti pridelka, ki se spravi ali bolje rečeno proda v zadružno klet. Z deleži bi se moralo toliko denarja skupaj spraviti, da se dobi potrebna klet in napravi potrebna vinska posoda in druga kletarska oprava. V naših razmerah je

treba, da so ti stroški kolikor mogoče nizki, ker nam manjka denarja. Zato kaže snovati vinske zadruge tam, kjer se dobe pripravno velike kleti pod ugodnimi pogoji. Tudi kaže, da se prevzame, v kolikor mogoče, posoda od združnikov, ki jo seveda ne rabijo, kakor hitro začnejo svoj pridelek prodajati v združno klet. Kajpada je to mogoče le do gotove meje, kajti združna klet potrebuje veliko vinsko posodo, da lahko napravi enakomerno vino.

Samo z denarjem, ki ga dobimo z deleži, pa ne pojde, ker ga je premalo. Za nakupovanje grozdja in vina je treba globoče v žep poseči. Zadruga si mora potreben denar zato tudi izposojevati. To je pa mogoče le v tem slučaju, ako skrbimo združniki za to, da je za tak kredit dosti sposobna. Zato mora vsak združnik prevzeti tudi nekaj jamstva za poslovanje zadruge in sicer z zavezo večkratnega deleža. S celim premoženjem ne bo hotel nobeden jamčiti za poslovanje zadruge, ali s petkratnim deležem se pa rado pomaga pri takih podjetjih. Če jamčimo s petkratnim deležem, potem se kreditna sposobnost zadruge precej vzdigne in taka zadruga si lahko pomaga do posojila. Sicer je pa vprašanje o obveznosti članov nasproti zadrugi popolnoma v rokah vinogradnikov samih, ki sprejmejo v tem pogledu v svoja pravila, kar hočejo. Na vsak način pa daje višina deležev in visokost jamstva glavno moč in potrebno kreditno sposobnost zadrugam in je zato le v interesu dobre stvari, ako se sklenejo v tem pogledu prikladna določila. Če se more vinska zadruga nasloniti na domačo posojilnico, je to veliko vredno. -r-

Politični pregled.

Državni zbor je torej zaključen. „Slovanska Jednota“ oziroma njen akcijski odbor za obstrukcijo je v istini zmagal; kajti določeno je bilo, da se sedanji protislovanski vladi v tem zasedanju razun proračuna ne dovoli ničesar. To je slovanska večina dosegla, vlada se je za kaj časa iz te zagate izmotala s tem, da je zaključila zbor. Na prvem mestu prinašamo slovenskemu ljudstvu okrožnico poslancev „Slovenskega kluba“, ki so bili duša vsej akciji in potegnili večino slovanskih poslancev za seboj. V njej točno pojasnjujejo sedanji položaj, ko se gre za življenjske pravice tlačenih slovanskih bratov. — Kako klavrno ulogo pri tem igra samoljubna liberalca, dvorni svetnik Ploj in Vseslovan Hribar, ki se plazita okoli nasprotnih nam ministrov in nemških strank ter laških liberalcev! Po domače rečeno: ta dva poslanca, če njihuna ne obvelja, morata imeti zmirom „ekstrawurst“. — Za nedeljo 18. julija ob pol 10. dop. sklicuje „Slovenski klub“ shod v Ljubljani (hotel Union), na katerem bodo govorili poslanci iz Kranjskega, Stajerskega, Koroškega in Primorskega. Želeli je, da pridete gg. poslanci tudi na Dolenjsko ter po naših mestih in trgih pojasnite ljudstvu resnični položaj, kajti bombastične fraze kacega Tavčarja ali sladki zofismi Hribarjevi mu le pojme zmešajo, da se tu in tam še drži preperelega liberalizma.

Tržaški in istrski zbor sta sklicana na 21. julij.

Ogrska zdaj na videz miruje, a Košutovci bodo do jeseni iztuhtali vsa sredstva, kako bi iz krone izsilili več koncesij za Mažare. Te posebno peče avstrijsko-rumunsko prijateljstvo, ki se je pokazalo povodom obiska našega prestolonaslednika Fran Ferdinanda kraljevske rodbine rumunske v Sinaiji. Nadvojvoda je sprejel v Bukarešti pisatelja „o velikoavstrijski državi“ Popovicija, katerega so Mažari radi tega obsodili v ječo, a se je rešil na Rumunsko. Gotovo je od njega izvedel, kaj vse morajo Rumuni na Ogrskem prestati.

Na Angleškem je v Liverpolu prišlo do verskih bojov. Protestanti so napadli neko katoliško procesijo. Nahujskal je luterane njih pastor Wise, osnovavši družbo z imenom „sveto križarsko vojsko“ zoper katoličane.

Na Ruskem so 9. julija slavili dvestoletnico zmage cara Petra Vel. nad švedskim kraljem Karolom XII. pri Poltavi, vsled česar je Rusija postala veldržava ter si utrdila zmir večji vpliv v Evropi. Car Nikolaj je napil armadi, da je največja sreča Rusije tesna zveza ljudstva s carjem; o dumi ni govoril, mu pač bolj prija samodržstvo.

Nemčija ima zdaj v parlamentu novo večino iz katoliškega centra, konservativne stranke in Poljakov. Ta je z 266 proti 127 glasovom sprejela novo davčno postavbo za 500 milijonov mark. Kancelar Bülow torej popolnoma poražen te dni odstopi — kot njegov naslednik se imenuje Bethmann-Hollweg.

Med Turško in Grško so radi Krete jako napete razmere; obe se na meji epirsko-tesalski pripravljata za vojsko.

Perzija ima skoro anarhijo. Ustaši so že prodrli v glavno mesto Teheran. Šahu zvesti vojaki se niso dosti ustavljali, nekaj se jih je pridružilo ustašem. K temu pridejo še ruske čete od Rešta sem baje, da varujejo poslaništva in evropske podanike. Šah je zbežal v angleško poslaništvo. Derviši so proti sedanjemu šahu in delajo na to, da se odstavi ter proglasi za šaha princ Nasr Edina, ki je sedaj na Dunaju. Gibanje je slično turškemu, ko so prišli na krmilo Mladoturki. Radi Perzije si prideta navskriž Rusija in Anglija, kateri si skušata ondi vtrditi svoj politički vpliv.

Ruski car baje obišče v Baru črnogorskega kneza Nikico. Pri tej priliki bi tudi italijanski kralj obiskal svojega tasta. Vsi trije bi prišli tudi v Cetinje.

Kitajci groze radi mejnega spora v Macau Portugalcem z bojkotom. Istotako po strani gledajo Japonci v Kantonu, a tu se je bojkot polegel, ker je njim sovražni podkralj prestavljen.

Amerikanski predsednik Taft je odslovil mnogo zamorskih uradnikov, ker baje črnecem ne zaupa.

Dolenjci! Naročujte, razširjajte „Dolenjske Novice“!

Zabavi in pouku.

Spomini na deželnozborsko volitev v Novem mestu 27. marca 1867.

Leto 1867. je bilo za Avstrijo osodepolno. Šlo se je za radikalno spremembo državne ustave. Premagana l. 1866. pri Kraljevem Gradcu od Prusov je morala vkljub sijajnim zmagam pri Kustoci in Visu odstopiti Italiji Benečansko, ter je bila tako iztisnjena popolnoma z apeninskega polotoka in iz nemške države. Mažari so bili na cilju svojih dolgotrajnih, a tudi vztrajnih borb za svojo samostalnost. Žalibog da so jim ravno Hrvati s svojo nepraktično politiko največ pripomogli do polne zmage. Znano je, da poleg Mažarov tudi Hrvati niso hoteli na noben način v Schmerlingov dunajski „reichsrat“. Eni in drugi so zahtevali zase popolno samostalnost po pragmatični sankciji. Vsa čast tistim hrvaškim političarjem, ki so se zavzemali za samostalnost hrvaške kraljevine, praktični pa v svojem delovanju niso bili, kar je tudi bodočnost potrdila. Nobeden jim ni mogel oponesti, če so smatrali Avstrijo za nevhvaležno in nepravilno državo, ker je ž njimi ravnala navzlic tolikim njihovim žrtvam za njen obstanek zares nedostojno za časa absolutizma. Toda nekaj jih je moralo vendar le vezati še vedno z Avstrijo, in to so bili slovanski njeni narodi, posebno pa Dalmatinci. Res je, da so bili Slovani takrat še slabi, da je bila Dalmacija v rokah talijomanov, vendar so morali ko praktični političarji znati, da narodi napredujejo in da se bodo tudi Slovani dokopali svojih pravic. Morali so znati, da bo Dalmacija kmalu vsa hrvaška ter velika podpora banovskim Hrvatom v borbi proti Mažarom in tudi Nemcem, kar se je zares kmalu zgodilo. Vrh tega so morali Hrvati sprejeti z velikim zadovoljstvom cesarski reskript, po katerem je bil zajamčen hrvaški jezik pri vseh uradih ter povrnitev Medmurja in Reke, katero so si prisvajali Mažari že takrat z vso silo. Edini mož, ki je sprevidel dobro tedanji položaj ter videl v bodočnost, je bil Ivan Mažuranić, hrvaški kancelar in kesnejši hrvaški ban. Leta je dobro poznal odnošaje na Dunaju, kjer so želeli pridobiti Hrvate na svojo stran, da se na ta način prepreči dualizem; zato je svetoval Hrvatom, naj puste Mažare za se, in naj se ne nadajo, da bi po njih dosegli kaj tudi za svojo kraljevino. Naj pridejo rajši v dunajski „reichsrat“, kjer bodo z drugimi Slovani velika podpora državi proti obstojnim Mažarom. Toda Hrvati niso poslušali tega sveta, nego so se odločili proti Avstriji. Mažuranić jim je na to rekel v saboru hrvaškem tele znamenite besede: „Kajali se bodete, ali bode prekasno.“ Mažuranić je dobro pogodil. Avstrija ni vprašala zdaj nič več za Hrvate. Odslej se je pogajala le z Mažari.

Mažari so dobro izrabili ta položaj. Hrvatom seveda niso hoteli zdaj nič popustiti niti kaj čuti o njihovi samostalnosti ter

so prekinili ž njimi vse dogovore že meseca junija l. 1866. Isti čas pa so se dogovarjali z Avstrijo o samostalnosti ogerske države, kateri bi se moral pridružiti Erdelj in seveda tudi Hrvaška in Slavonija, na kar je pristala tudi Avstrija v principu. Hrvaška je bila tako vsled nepraktičnosti svojih političarjev izigrana. Med tem se je dogodila nesrečna vojska l. 1866., ki je le pospešila mažarsko zmago. Ker je bil avstrijski minister predsednik grof Belkredi na potu „spravi“ z Ogersko, ga je iztisnil Beust tedanji minister zunanjih zadev. Belkredi je hotel sklicati izredni državni zbor za dogovor z Ogersko; Beust pa je trdil, da to stvar lahko opravi ožji državni zbor po Schmerlingovi ustavi. Obveljalo je Beustu, ki je postal zdaj minister predsednik ter 18. marca 1867. sklical ožji državni zbor. Toda češki, moravski in kranjski deželni zbori niso hoteli voliti poslancev v ožji državni zbor, a ko je vlada te zборе razpustila, so dobili pri novih volitvah na Češkem in Moravskem ustavoverci večino, le na Kranjskem je zmagala zopet slovenska stranka, ki se pa osamljena ni mogla dalje upirati ministerstvu ter je volila poslance v ožji državni zbor, v katerem ni bilo čeških zastopnikov. Da so bili Hrvati stopili v državni zbor, bi bili v tem trenutku odločilni faktor, tako pa so bili izročeni na milost in nemilost Mažarom. Ogerski in avstrijski državni zbor sta zdaj izvolila vsak po petnajst pooblaščenecv, ki so cesarstvo razdelili na dvoje ter tako dognali „spravo“ brez Slovanov, in še posebno brez Hrvatov, ki so prišli zdaj v mažarsko pest. Dvakrat so razgnali domoljubni hrvaški zbor, ki je branil popolno samostanost hrvaške kraljevine, v tretjič pa so dobili za se večino mamelukov, ki so priznali dualizem ter z Mažari skovali glasovito hrvaško-ogersko nagodbo, katere Mažari niso nikdar držali ter spravili Hrvaško na rob propasti in v današnjo bedo.

Toda namenil sem pisati v volitvi v Novem mestu, pa sem se spustil v politiko. To je bilo pa potrebno razjasniti, da se vidi, kakšne važnosti so bile tedanje volitve za kranjski deželni zbor, ki je takrat še neposredno iz zbora pošiljal svoje delegate v državni zbor. Omenili smo že, da kranjski deželni zbor ni hotel poslati svojih delegatov v ožji državni zbor, zato je bil razpuščen 1. marca. V prejšnjem reskriptu se je priznalo zastopnikom zvestega naroda „kranjskega“, da je bil deželni zbor pripravljen voliti poslance za državni zbor. Zastran misli pa, ki jih je razodel deželni zbor o nalogi in pristopnosti državnega zbora se ne morejo strinjati na prejšnjem mestu, pa so se zato obrnili do naroda „kranjskega“ ter nove volitve ukazali. Zanimivo je čuti, da so bili takrat prebivalci kranjske dežele še „kranjski narod“ in ne Slovenci, kakor so po ogromni večini. Sklepati pa se da iz prejšnjega reskripta po izrazu „kranjski narod“, da se je takrat na Dunaju smatrala naša kranjska dežela za enojezično, saj jo je za tako držal tudi sam najhujši germanizator minister Bach in vsi njegovi nasledniki; saj vendar tudi ne bi bil sicer minister Gautsch v svoji vladini volilni osnovi za Kranjsko določil vseh enajst mandatov Slovincem. Vsi slovenski poslanci brez razlike strank bi se bili morali držati te prvotne osnove do skrajnosti in ne bi bili smeli dopustiti na noben način spremembe v korist Nemcem. Z onim časom, ko so Nemci dobili en državno-zborski mandat na Kranjskem, so proglasili deželo za dvojezično ter iz tega izvajali daljnje konsekvence. To je bila ena največjih napak naše politike slovenske v zadnjem času, kar se nam že grdo osvečuje.

Deželni zbor kranjski je bil tedaj razpuščen 1. marca in 27. so se imele izvršiti že nove volitve. Dunajska vlada je napela vse sile, da prode tudi na Kranjskem s svojimi kandidati, ki bodo brez zapreke glasovali za avstro-ogersko nagodbo. Ravno tako je delala na Češkem in Moravskem. Volilni odbor slovenske stranke pa tudi ni počival, marveč se je trudil na vse načine, da si pribori iznovič slovensko večino v deželnem zboru kranjskem, kar se je tudi zgodilo po hudi borbi. Za Novo mesto je bil postavljen slovenski kandidat Ludevik Ravnikar, nemškutarji so pa kandidirali dr. I. Supana. Volilna borba je bila huda. Nemškutarji so bili kakor obsedeni; kar besneli so proti duhovščini in vsemu, kar je bilo slovenskega. Po gostilnah slovenski gosti niso imeli nikjer miru, psovali in grdili so jih, kar so le mogli. To je bilo pravo divjaštvo nemškutarsko, in vse je že komaj pričakovalo, da se izvrši volitev. Tako je prišel tudi dan 27. marca. Dijaki smo imeli po navadi šolo ter nam je bilo strogo zabranjeno sploh mešati se v volitvene stvari; vendar pa nas je vleklo nekaj ven iz šole, toda kaj češ, do enajstih moraš sedeti mirno. Ko so nas izpustili, pohiti seveda vse na trg pred mestno hišo ter pričakuje radovedno izida. Zadnji volivci prihajajo in odhajajo; tudi frančiškani, naši profesorji so

izvršili svojo državljansko dolžnost, glasovavši vsi za narodnega kandidata. Odbilo je dvanajst. Volitev je končana. Kar zadoni po trgu: živio Ravnikar! Slovenci so bili oduševljeni v nadi, da je zmagala pravična stvar. Toda čez nekaj časa se razglasi izvolitev poslanca službeno. Dr. Supan je dobil tri glase večine. Slovenci so bili ogorčeni, posebno še Metličani in Črnomaljši ter so izražali javno svojo nevoljo nad postopkom nemškutarske stranke. Slovenci tudi sploh niso verjeli v ono večino treh glasov nemškutarskih. Vendar pa je bila bitka za Slovence v Novem mestu izgubljena, po drugih volilnih okrožjih pa so se držali dobro, kajti v deželni zbor je prišla slovenska večina vkljub največjemu nemškutarskemu terorizmu. (Konec pride.)

Dopisi.

Ajdovec. Pri nas so ljudje hrošče (kebre) prav pridno pobirali, samo vaščani iz Malega in Srednjega Lipovca so jih nabrali 1510 litrov. Županstvo je plačalo zanje liter po 6 h nagrade. Večina hroščev se je nabralo na Črešnjevem drevju. Pa glejte, Bog je te stroške in trud povrnil že s tem, da so letos črešnje tako bogato obrodile, kakor jih že dolgo ne pomnimo toliko. — Nedavno se je preselila z Gnidovčeve gostilne iz Ajdovca gostilničarka Uršula Travnik. Šla je v svojo lastno hišo v Valto vas. V naš kraj sta bila prišla pred 10. leti z možem Francetom Travnik, ki je letos 1. sušča prerano umrl šele 36 let star. Ker sta bila zelo prijazna in postrežljiva, sta se kmalu prikupila vsem tukajšnjim prebivalcem. Zato je bila ta gostilna vedno dobro obiskana. Pokojni Travnik se je pečal tudi z urarsko in kleparsko obrtjo. Vsled tega in pa po svojih številnih sorodnikih je bil znan daleč na okoli po Dolenjskem. Hrepenel je po izobrazbi, zato je bil naročen tudi na „Dolenjske Novice“ in „Domoljuba“ ter dolgoleten član Družbe sv. Mohora. Ob volitvah je stal vselej zvesto v vrstah S. L. S. ter volil njene kandidate. — Njegova žena je bila zmir vzglednega krščanskega življenja. Ljudem se je posebno dopadlo, da je ob zvonjenju molila na glas z gosti angeljevo česčenje. Ako je nastal med pivci vsled zbesedenja kak prepir, znala je s krotko, primerno besedo vse poravnati. Tako ni bilo v njeni gostilni nikoli kake nerodnosti. Zato so jo spoštovali vsi pošteni ljudje. Svoje najdražje — moža in par ljubljenih otrok zapustila je na našem pokopališču. Ob slovesu so se možje obilno zbrali, želeč jej na novem domu vso srečo. — Dobili smo že novega gostilničarja; prišel je g. Jernej Lavrič iz Žužemberka. Ker je jako prijazen in postrežljiv in pristaš S. L. S. ga vsem okoličanom toplo priporočamo.

Trebnje. Petindvajsetletnica „Prostovoljnega gasilnega društva v Trebnjem“ dne 1. avgusta 1909. Vspored: 1. Sprejem bratskih društev pri vlakih. 2. Ob 10. uri slovesna sv. maša. 3. Po maši odlikovanje treh članov s kolajnami za 25letno vestno delovanje. 4. Defiliranje pred odlikovanci. 5. Ob polu 1. uri banket na vrtu gostilne pri „Lipi“. Kuvert za osebo stane 2 kroni. 6. Ob 3. uri ljudska veselica na travniku g. Pavlina. Vstopnina 20 vin. Gasilci v kroju prosti. Preplačila se hvaležno sprejmo. Vabljen je vsakdor; posameznikom se vabila ne pošljejo. Pri sprejemih, pri banketu in pri veselici igra godba sl. meščanske garde iz Novega mesta. Kdor se misli udeležiti banketa, se prosi, da se javi do 24. t. m. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Zatičina. Slomškova zveza je v četrtek dne 8. julija ustanovila tukaj podružnico za dolensko stran. Vkljub slabemu vremenu se je zbralo nad 25 tovarišev in tovarišic. Po sv. maši, katero je daroval č. p. Atanazij, se je začelo v novi šoli zborovanje. Tajnik Slomškove zveze tov. Iv. Štrukelj je otvoril zborovanje ter navzoče iskreno pozdravil. Tov. Vodé je bral svoje lepo poročilo o avtoriteti učitelja. Marsikak lep nauk nam je povedal. V odbor so bili izvoljeni tov. Iv. Štrukelj, Iv. Pirnat, F. Jaklič, Am. Tomc, M. Odlasek in gosp. župnik Vidregar. Pri skupnem kosilu v gostilni Goriškovi, kjer smo bili izborna postreženi, so gospodične krasno prepevale, z govori so pa nas navduševali J. Štrukelj, J. Baloh in Iv. Pirnat. Za št. Ilj je nabral tov. A. Vodé 10 kron. Popoldan smo si ogledali samostan in smo bili od mil. g. opata preprijazno sprejeti in gostoljubno postreženi. Naj se gospodom za krasno cerkveno petje in gostoljubno postrežbo najtopleje zahvalimo. Brzobjavno so zborovanje pozdravili: dr. Sušteršič, Jaklič, dr. Lampe, Mandelj, Jeglič, Clemente, Simon pa v vezani besedi. Za „Dol. Novice“ pa kanonik Žlogar. Tovariši, pogumno naprej za sveto in pravično stvar!

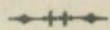
Stopiče. V nedeljo 11. julija je priredila čebelarstva družnica novomeškega okraja v naši šoli shod čebelarjev. Prišli so: g. vodja Rohrman; g. nadučitelj Likozar iz Ljubljane in učitelj na Grmu g. Lapajne. Shod je bil razmeroma dobro obiskan, vendar manj kot pa vinski shodi, ker Podgorci bolj ljubijo grenke reči, zlasti vino in žganje kot pa sladki med. Na shodu je bilo tudi precej mladeničev, kar vzbuja upanje, da bo naša mladina povzdignila to stroko na višino naprednega čebelarstva. Može so z zanimanjem sledili poljudnim predavanjem in — kar je pri nas, ki se le preradi držimo častitih navad naših očetov in starih očetov, zelo čudno — tudi priznali prednost modernih naprav v čebelarstvu in sklenili se jih oprijeti. G. Likozar, ki se mu v vsaki besedi pozna, da je veščak na tem polju, je v daljšem, praktičnem govoru kratko orisal zlasti novejšo pridobitve na polju čebelarstva, ki so jih pridobili na podlagi marljivejšega opazovanja življenja čebele. G. Lapajne pa je kratko navedel glavne sovražnike čebelarstva, ki prete ugonobiti ali škoditi marljivemu čebelarju. Oba gospoda sta podala tudi mnogo praktičnih naukov, kako ravnati s čebelami in razložila marsikaj, kar je bilo našim čebelarjem do sedaj uganka. Pokazala sta tudi nove panje „na rome“, ki so zbudili obče zanimanje... Shod je priredila novomeška podružnica, kot je povdarjal g. Rohrman zato, da bi zbudila v naših krajih že nekoliko zaspalo čebelorejo. Naj bi bila ta predavanja povod novega življenja in marljivejšega čebelarjenja, kjer naj bi, kot je rekel g. Likozar, iskali stari in mladi razvedrila in koristi za svoj žep in usta.

Od Bele cerkve. Prav lep pogreb oskrbeli sta belocerkevška in šentjernejska dekleška Mar. družba v soboto, 10. julija, svoji vrli članici Mariji Vrtačičevi s Pristovice pri Beli cerkvi. Belocerkevška Mar. družba je pokojnici preskrbela krasen bel venec s trakovi ter isto spremila pod vodstvom svojega duhovnega vodnika iz hiše žalosti skoz Gomilo v Dol. Maharovec, kjer se je zbrala pod svojo družbeno zastavo in sprevodu pridružila še šentjernejska dekleška Mar. družba s svojim duh. vodnikom ter blago svojo tovaršico položila na gradiškem pokopališču z dvema sv. mašama k večnemu počitku. — Vrli, v Bogu počivajoči družbenici Mariji Vrtačičevi večni pokoj in blag spomin; žaljujoči rodbini pokojnice naše sočutje!

Iz Šempetra. Dne 21. m. m. na praznik sv. Alojzija, zaščitnika šolske mladine, napravila je tuk. šola izlet na Trško goro, kjer je bila ob 9. uri sv. maša, pri kateri so peli šolski otroci. Petje je spremljal na orglah preč. g. župnik Fr. Češarek, za kar mu bodi izrečena prisrčna zahvala. Po sveti maši dobili so otroci mali zajutrek, katerega so jim preskrbeli blagi dobrotniki in mladinojubi. Šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, da se jim javno zahvali. V prvi vrsti bodi izrečena iskrena zahvala visokorodnemu g. grofu Rudolfu Margheri-ju, ki je daroval 10 K. Nadalje se šolsko vodstvo toplo zahvaljuje gđ. Nežiki Rome iz Sevnega, ki je oskrbela kuho in poleg tega še darovala 5 K. Ani Darovic iz Šempetra in dekletoma Hrastar in Šimec iz Dolenjega vrha, ki so pomagale pri postrežbi, za kar gre zahvala tudi ključarju Antonu Zupančiču. Srčna hvala gđ. Seidlinovim iz Novega mesta za blagi dar 5 K, g. poštarju Fr. Sinku, g. Jos. Bojancu in gospe Ani Junc, ki so darovali po 2 K, g. Fr. Gorencu iz Črešnjic za dar 1 K in neimenovancu za dar 4 K. Odkritosrčna zahvala tudi č. g. katehetu Andreju Stenovec, ki je nabiral prispevke in preskrbel živila. Zatoraj še enkrat najlepša zahvala vsem dobrotnikom. — Po zajutku so si otroci ogledali bližnjo in daljno okolico, nakar so se poslovili od M. B. v cerkvi s pesmijo „Češčena bodi, o Kraljica!“ — Da so otroci imeli res lep vžitek in da si bodo ohranili blage dobrotnike v prijetnem spominu, pričajo naloge, v katerih so popisali lastne vtise in občutke, katere jim je vdahnil šolski izlet.

Šolsko vodstvo v Šempetru, dne 14. julija 1909.

Krka. Novo sv. mašo bo pel 18. julija v župni cerkvi sv. Kozma in Damijana tukajšnji rojak č. g. Andrej Zupanc. Zadnja nova maša na Krki je bila pred 18 leti. Bog živi gospoda novomašnika!

Belokranjski glasnik.

Lokvica. Ko ste drage „Novice“ dobile zadnje poročilo o nekem pretepu in ste omenjale, da se je onstran Gorjancev razširil napačen glas o uboju, pač nismo mislili, da se bo isti obistnil. Uprav teden pozneje je našo vas pretresla žalostna novica, da so našli ubitega nekega človeka. Dne 5. julija v ponedeljek zjutraj so pastirji gnali živino na pašo, kar zapazijo nad Jaklje-

vičevim kozolcem na poti proti Dolenji Lokvici mrtvega moža ležati — vsega okrvavljenega, s kamenjem obloženega, poleg sta bili dve okrvavljeni palici. V umorjenem so spoznali posestnika Jakoba Šukljeta iz Dolenje Lokvice. — Sum se je obrnil na nekega fanta z Gorenje Lokvice, kateri je bil tisto noč zginil. In res ga je orožnik prijel že blizu Kolpe. Zločin je bil izvršen v nedeljo po noči. Ubijalec se piše Anton Rogan. A ta je bil rojen v Ameriki. Zdaj je v rokah poklicane gosposke v Novem mestu, katera bo dognala tajnosti tega zločina. — Pokojni Šuklje je bil vzgleden gospodar, zato so ga občani pred leti voljli svojim županom. Vsa okolica po njem žaluje.

Metlika. Dne 18. julija bomo imeli v mestno-župni cerkvi slavnost sv. nove maše. Novomašnik je č. g. Anton Črnugelj, rojen na Grabovcu. Kolikor se sedanji rod spominja, ni še bilo iz te vasi duhovnika. Bog ga živi! Tudi naša škofija potrebuje še več duhovnov, osobito ker vsled premnogih opravil starejši pešajo in boleajo. Tako je moral od nas en gospod hodit na Suhor, kjer je več krog 14 dni za pljučnico bolan g. župnik. — Izvedeli smo tudi, da je č. g. mestni župnik iz Črnomlja moral iti v kandijsko bolnico Usmiljenih bratov radi operacije. Javlja se nam, da sta oba gospoda iz nevarnosti. Bog daj skorajšnjega zdravlja.

Domače novice.

POZOR! Krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom naznanjamo, da bomo imeli vse šolske tiskovine kakor do sedaj tudi znanprej v zalogi in sicer po najnovejših predpisih, kakor ukazuje c. kr. dež. šol. svet za Kranjsko z dne 16. januarja 1907, št. 4776. Tiskovine se bodo dobile ob pravem času ter se vljudo priporočujemo J. Krajec nasl.

Osebnosti. Državnopravdniški namestnik dr. Milan Škerlj postal je ministerjalni svetnik na Dunaju. — Prestavljeni so gg. sodniki: Ivan Vrančič iz Kostanjevice v Kamnik, dr. Jakob Jan iz Kranjske gore v Krško. Sodnik v Kostanjevici bo Franc Pečnik, v Črnomlju pa Jožef Janša. — Prestavljeni so: davkar Franc Modrijan iz Črnomlja v Logatec. Davčni sluga Al. Ferant iz Metlike v Radolico, Friderik Wabra iz Ljubljane v Metliko. Umirovljen je višji davkar G. Reven v Kočevju.

Dolenjski novomašniki ljubljanske škofije dne 12. t. m. posvečeni so sledeči gg.: a) Iz IV. letnika: Črnugelj Anton iz Metlike, nova maša istotam 18. julija; Gnidovec Jožef, Ajdovec, istotam 18. julija; Zupanc Andrej iz Krke, istotam 18. julija; b) iz III. letnika: Andolšek Ivan iz Sodražice, istotam 18. julija; Komlanec Anton od sv. Križa pri Kostanjevici, istotam 18. julija; Lunder Alojzij iz Velikih Poljan pri Ribnici, istotam 1. avgusta; Omahen Ignacij iz Št. Vida pri Zatičini, istotam 25. julija; rojen Novomešan p. Benon Strauss na Viču 18. julija.

Odlikovanje okrajnega žandarmerijskega stražmeštra in poveljnika okrajne žandarmerije gosp. Franc Mohoriča v Novem mestu, kateremu je presvitli cesar podelil srebrni zaslužni križec s krono, se vrši dne 25. julija na slavnosten način po poveljniku žand. oddelka gosp. c. kr. poročniku Josip Ebenhöf. Združeno s to slavnostjo pripel bode tudi gospod c. kr. okrajni glavar Viljem baron Rechbach večjemu številu častnikov, podčastnikov in gardistov novomeške mestne garde častna znamenja na črnorumenem traku za 25 oziroma 40 letno zvesto in vstrajno službovanje pri omenjeni gardi. Mej odlikovanci se nahaja tudi stotnik in poveljnik meščanske garde g. Josip Košiček. Ker se udeleži te slavnosti obilo orožnikov, meščanska garda in veteranci, sestavljen se je sledeči vspeled: Na večer 24. t. m. godba pred c. kr. glavarstvom in žandarmerijsko postajo ter lampijonada orožnikov, meščanske garde in veteranov. Dne 25. t. m. ob 10. uri zjutraj slovesna sv. maša v kapiteljski cerkvi, potem odlikovanje na glavnem trgu. Ob 1. uri pop. skupen obed orožnikov in predstojništev uradov iz mesta in okolice v gostilni gospe Tuček. Ob 4. uri popoldne na vrtu gospe Tuček prosta zabava orožnikov, meščanske garde, veteranov, gostov ter družega občinstva. Pri veselici svira meščanske garde godba.

Volitev deželnega poslanca iz skupine dolenskih mest in trgov namesto odstopivšega notarja Iv. Plantana bo dne 31. avgusta t. l.

Slovensko katoliško-narodno dijaštvo ima v Ljubljani od 31. avgusta do 1. septembra svoj shod z občnim zborom „Dijaške zveze“, z razgovori o organizaciji, o slovenskem vseučilišču itd. Za sklep komerz.

C. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu potrebuje več poštних praktikantov (adjutum 600 K.) Prošnje vložiti v treh tednih.

IV. izvestje kn. šk. privatne gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano objavlja „Slovarček k II. in III. spevu Iliade“ iz peresa prof. Koritnika, ki bo koj prihodnje šolsko leto dobro služil petošolcem. Učiteljski zbor šteje že 8 izprašanih profesorjev. — Učencev koncem leta 188 — vsi Slovenci, odlično sposobnih 56, sposobnih 113, v obče sposobnih 14 in nesposobnih le 5, — torej dokaz lepega uspeha. Dijakov iz Dolenjskega utegne biti okrog 50. Dne 8. julija je bil sprejemni izpit, vsprejetih za I. razred 49 učencev.

Občni zbor olepševalnega društva v Rudolfovem se je vršil dne 10. julija v gostilni pri Tučku izvanredno živahno. Sicer ni bilo kaj posebno veliko udov navzočih, toda kolikor jih je bilo, bili so možje na svojem mestu ter so z veliko vnemo zopet oživili na novo to prepotrebno društvo za Novo mesto. — Iz zapisnika povzamemo to-le: Načelnik g. dr. Poznik poroča o delovanju deset let obstoječega olepševalnega društva ter izrazi upanje in nado za najboljši procvit društvu i nadalje. Blagajnik g. župan Jos. Ogoreutz poroča o denarnem prometu in stanju blagajne ter izkaže koncem leta 1908 prebitka 2075 K 36 h, kateri denar je na štirih knjižicah naložen v mestni hranilnici. Nato se razpravlja o posameznih predlogih. Predlog U. Horvat-a je našel splošno simpatijo, da se namreč zveže ob poletnem času ob nedeljah in praznikih popoldne staro strelišče z Ragovem logom in sicer tako, da se za prvi čas nastavi prevoznik, ki bi s čolnom prevažal sprehajalce sem in tja. Na prošnjo navzočih prepusti g. Bergmann velikodušno začasno svoj čoln za prevoznjo, dokler se ne napravi nekaj brod in pozneje, če bo v blagajni kaj denarcev, brv čez Krko. Da je tak mostiček iz Novega mesta v Ragov log prepotrebna stvar za Novomeščane, to ve slehern. Na predlog g. svetn. Bučarja se sklene, da se popravi in posnaži stara cesta čez Loko, posebno ob kapiteljskem gozdu do Bršljinskega potoka in med starim mostom in kopališčem. Po nasvetu g. Agniča se privoli, da se nabavijo na Katarinskem trgu tri nove klopi; druge stare klopi po sprehajališčih pa popravijo; zlasti naj se klop na kapiteljskem klancu proti Bršljinu zatrdi, da je zlobne roke ne odneso. G. Ad. Pauser predlaga, da se za prostor nasproti Müllerju naroče nekatera kostanjava drevesca ter se olepša prostor. G. župan Jos. Ogoreutz izraža željo, da bi gg. Bergmann in Pauser pregledala v prav kratkem pota in nasade olepševalnega društva, in da se potem vse potrebno ukrene za popravilo istih, nakupi potrebnega peska itd. — V novi odbor se izvolijo enoglasno gospodje: dr. A. Poznik, predsednikom; A. Pauser, podpredsednikom; Jos. Ogoreutz, blagajnikom; Jos. Bergmann, poslovodjem; U. Horvat, tajnikom; Julij Bučar in Otmar Skalč, odbornikom in dr. Ed. Volčič in Andrej Agnič, namestnikom ter J. Bergmann in U. Horvat računskim preglednikom. Izvoljeni izjavijo, da izvolitev sprejmejo s zagotovilom, da bodo zastavili vse svoje moči v prosep olepševalnega društva. Konečno se priporoča, da se z besedo in dopisi v časniku dela primerna reklama za društvo, da naj se vsak odbornik še prav posebno potruži v krogu svojih znancev in prijateljev, da pridobi novih podpornih udov. Ko so se sprejeli še nekateri novi udje, zaključil predsednik zborovanje, izreče svoje srčno zadovoljstvo nad občnim zborom ter pozivlje vse navzoče k resnemu in vstrajnemu delu. — Vsemu občinstvu novomeškemu naj pa velja nujni poziv, da pristopijo kot podporni udje vsaj z majhnim mesečnim doneskom 60 vinarjev, ter tako pripomorejo gmotnemu boljšemu društvenemu stanju in s tem sodelujejo pri preblagem namenu olepševalnega društva za Novo mesto. G. Knol bode v imenu društva pobiral udnino prve dni vsakega meseca.

H.

Morilci ptičev. Šolska mladina v novomeški okolici že več let ptiče trpinči, mori in gnjezda uničuje. Proti tej surovosti je treba z vso odločnostjo postopati; čujemo, da bo c. kr. glavarstvo to storilo. To naj bo stariši in mladini v resen opomin.

„Podkovska šola.“ Letni tečaj na podkovski šoli se ravno kar prične, vendar je še čas vstopiti. Ker je še več mest na tej šoli prostih in tudi še več štipendij po 100 do 120 K oddati, opozarjajo se mladi kovaški pomočniki, kateri še nimajo skušnje v podkovstvu, da se za ta tečaj takoj zglase ter prošnje vložijo na vodstvo podkovske šole v Ljubljani.

O dijaški kuhinji v Novem mestu. Pretolkel sem s svojimi 54 fanti, dasi z veliko težavo. Varčevalo se je in varčevalo, da opoldne sem moral mladeničem celo kruh odtegniti; pa vkljub temu se je komaj izšlo brez novih dolgov. Prejel sem eno krono več, nego porabil. Lanski deficit z okroglo 700 K se pa ni nič

zmanjšal! Mnogi dobrotniki so napravili res velikodušno podpirali, mnogi so nekako omagali, nekateri izostali. Hvaležen sem za vsak dar; vsaj nihče ni dal dolžan. Bog povrni vsem! Slavne hranilnice oz. hranilnice in posojilnice so dale precej podpor. Bog jih blagoslovi! — nekatere pa so pozabile na naše dijakke. Za zadnje šolsko leto so darovale: Metiška I. 20 K, II. 20 K, šentjernejska 20 K, žužembska I. 50 K, II. (posojilnica in hranilnica) 50 K, mirnapeška kmetska posojilnica 10 K, višnjegorska 30 K, hranilnica in posojilnica trebanjska 20 K, posojilnica v Kandiji 200 K. Podpirani dijaki sami so dali v drugem semestru 208 K. — Doprili so sploh dobro: 11 jih ima odliko, dva dvojko, dva ponavljavni izpit, drugi prvi red. Za bodoče leto mi torej ostanejo skoraj vsi. Razun tega pa se mi jih je oglasilo in po različnih priporočilih usililo toliko, da jih bo kuhinja štela jeseni nad 60. Zato prosi za ubogo, ukaželjno mladino srce in roke.

Dr. Jos. Marinko.

Dihur. Okoli kapiteljna in sosednih hiš se klati dihur, ki je že precej kokoši in tudi dve purce podavil. Sodi se, da se je znabit cel par, ki ima mlade, na kakem vrtu vgnjezdil. Na prostovem vrtu je celo po dnevu kokoš zadavil. Treba je tega roparja zasledovati.

Tatinski dvojici kokoši ter zajcev prišel je gimnazijalec Adolf Čizmek v Žabji vasi v drvarnici posestnice Jakelnove na sled. — Že dalje časa so se sosedje spogledavali, kedo da kokoši krade. — 8. t. m. v noči bilo je gospej oficijalovi Ani Čizmek 5 velikih piščancev iz pod kokoši, ter Lakner-jevi ravno tako 6 komadov, in posestnici Jakel v Žabji vasi 5 kokoši ugrabljenih. — Dne 9. t. m. podal se je imenovani gim. Čizmek na lov — kjer je izsledil sled dihurja, ki je peljal v posestnice Jakelnove drvarnico — ter toliko časa stražil pa drva razmetaval, da sta se konečno dihurja iz jame prikazala, katere je gimn. Čizmek nebodil len, enega za vrat, drugega za rep zgrabil, ter jih pokončal. Pri daljnem raziskovanju našlo se je 9 kokoši in piščancev, ter 23 kokošjih glav v dihurjevem brlogu. Gim. Čizmek je g. okr. glavar baron Rechbach za njegov trud pohvalil ter 2 kroni daroval. — Vendar še pred dihurjem miru ni. Posestniku Žibretu v Žabji vasi je bilo v noči 12. t. m. 9 večjih zajcev odnešenih — čujejo se še vedno pritožbe, da je ta teden veliko kokoši zginilo, — toraj g. gim. Adolf Čizmek kot dober neustrašen lovec — nad nje!

Tatovi sadja. V Novem mestu je nekaj dečkov, ki se odlikujejo s tem, da čez zidove in plote lezejo, tuje vrtove obiskujejo in sadje kradejo; tudi tako daleč je že prišlo, da Trška gora ni več varna, ampak da ob jeseni kar s cekarji gredo po grozdje. Ukradeno grozdje se je celo na tukajšnjem trgu prodajalo in sicer pod lastnikovim imenom. Vincarji so radi tega silno ogorčeni. Odslej se ne bo več takim prizaneslo, kar naj si stariši in dečki dobro zapomnijo.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je izdalo novo odvetniško tarifo v slovenskem jeziku s pridejanim abecednim kazalom. Velja 80 h in se dobiva tudi v knjigarnah J. Krajec nasl. in Urb. Horvat v Rudolfovem.

Gospodarske drobtine.

— **Setev zelene turšice.** Letos si je treba zopet pomagati s setvijo zelene turšice, da bomo pridelali kaj več krme in da ne bomo prezgodaj načeli suho krmo. Kdor le more, naj seje po strnišču zeleno turšico. Zlasti kaže v to obrniti tudi slaba stara deteljišča, katera pa kaže prej pognojiti, da bo turšica bolj uspevala. Zelena turšica daje bogato košnjo, ki trpi pozno do jeseni.

— **Med ajdo** kaže letos bolj ko druga leta sejati rudečo deteljo, ki daje v prvi spomladi prav dobro krmo in je v letih pomanjkanja posebno važna za naše kraje. Rudeča detelja naj se seje s travo „njivskim kopitnikom“, kakor je pri nas navada. Če bi šla rudeča detelja po zlu, nam daje trava dobro košnjo.

— **Čebelarški shod v Bršljinu** bo meseca avgusta in sicer v nedeljo 15. avgusta. Ta shod bo ob enem občni zbor čebelarke podružnice novomeške. Opozarjamo že danes naše čebelarje na ta shod s pozivom, da se ga mnogoštevilno udeleže. Shod se vrši „pri Čefdelnu“ in se prične ob 3. popoldne.

— **Letošnja žetev** se bo nekoliko zakasnila. Prej smo imeli dolgotrajno sušo, sedaj pa primaka naprej in naprej. Tudi vreme je nenavadno hladno za ta letni čas. Nič čudnega tedaj, če žito ne zori tako hitro kakor si želimo. Vsled vlage, kolikor smo jo imeli v zadnjem času, se je na žitu posebno v nizkih in zavetnih legah močno razširila rja. S žitno žetvijo se bo zakas-

nila tudi ajdova seva, kar je seveda tudi neugodno. Prepozno ajdo rada vzame zgodnja slana.

— **Poraba letošnje slame.** Spričo pomanjkanja krme bo treba vso letošnjo slamo porabiti za krmo. Opozorjamo na to že sedaj naše gospodarje, ki naj pazijo, da se nič slame ne obrne za druge manj vredne potrebe. Od rije napadeno slamo bo treba pariti in soliti, da bo živini dišala in teknila. Poparjena rezanica postane okusnejša in v tem slučaju tudi bolj zdrava.

— **Važno za konjerejce.** Ob priliki premovanja konj v v Škofljici dne 27. julija, v Mokronogu 30. julija in 31. julija v Št. Jerneju uradovala bode na novo ustanovljena komisija za nakup remontov (konj za vojaštvo) iz Maribora št. 8. Nakupovali se bodo konji za težko vožnjo, konji za ježo v starosti 4 do 7 let. Dovoljeno bo toraj, da se te dni v navedene kraje razun plemenskih kobil tudi druge konje (kobile in skoplence) v pregled, oziroma nakup pripelje.

— **Kranjska deželna vinska zadruga v Ljubljani.** Po inicijativi deželnega odbora kranjskega se je ustanovila deželna vinarska zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani. Da se bo moglo z delovanjem te zadruge čimprej pričeti, sklicuje osnovalni odbor na četrtek, 22. t. m. občni shod, da se izvoli stalni odbor, sestoječ iz 14 udov, da se bodo nabirali združni udje ter da se pojasni pomen in smoter te zadruge. Shod se bo vršil v Ljubljani, in sicer z ozirom na oddaljene interese in gostilničarje popoldne ob treh najbrž v hotelu „Union“. — K temu shodu se že sedaj uljudno vabijo vsi vinogradniki, razne korporacije, gostilničarji in drugi interesi iz vinorodnih in nevinorodnih krajev kranjske dežele, ki jim je na tem, da se taka zadruga ustanovi na krepki podlagi. V kratko pojasnilo in navodilo vsem interesentom navedemo tu 4 glavne točke združnih, ravno kar potrjenih pravil, in sicer § 2., 3., 4. in 7. — § 2. Namen te zadruge je, pospeševati napredek in razvoj vinarstva z nakupovanjem in s prodajo kranjskega vina ter drugih kranjskih vinskih pridelkov svojih udov; dalje posredovati vinsko kupčijo s pomočjo vinskih potnikov, z napravo združnih klet, s priredbo in z ustanovitvijo vinotočev, vinskih semnje in razstav, javnih vinskih pokašenj, reklamnih odborov itd. na Kranjskem sploh in po možnosti tudi izven Kranjske. Uvesti vse vinarske in kletarske potrebščine in pripomočke v povzdigo vinstva in prometa z vinskimi pridelki kranjskih vinogradnikov. — § 3. Za ude se v prvi vrsti sprejemajo kranjski vinski pridelovalci in vsaka druga fizična in juridična oseba, katerih dosedanje delovanje jamči za prospeh združnega podjetja. § 4. Priglasenec postane združnik in dobi šele tedaj pravno moč, ko je od odbora sprejet in ko plača vpisnino, ki znaša 10 K, ter vsaj en delež. — § 7. Delež znaša 20 K avst. veljave. Vsak združnik mora imeti vsaj en delež; s privoljenjem načelstva jih pa ima lahko tudi več. Vsak združnik jamči s trikratno vsoto priglasenih deležev. Zadruga se bo prvo leto omejila na povzdigo vinske kupčije le s posredovanjem med pridelovalci in uživalci s tem, da nastavi svoje vinske potnike, ki bi potovali po Kranjskem, Koroškem, Zg. Stajerskem, Moravskem, Češkem, Galiskem in po Bukovini; dalje z otvoritvijo in s primernim zalaganjem vinotočev v mestih, ki so posebno priprava za kranjska vina. Osrednja klet se za sedaj v Ljubljani iz raznih ozirov ne more še napraviti, pač pa se ustanovi več krajevnih vinskih zadrug in krajevnih posredovalnih odborov, ki bodo v zvezi z deželno vinarsko zadrugo v Ljubljani. Kdor misli pristopiti kot ud zadruge, naj pride k občnemu shodu dne 22. t. m., ali pa naj naznani svoj pristop za sedaj osnovalnemu odboru v Ljubljani, navedši natančen naslov, značaj (posestnik, gostilničar itd.) in število deležev. Čim več se jih že sedaj priklasi, tem gotovejši bo dober uspeh. Istotako se lahko tudi že sedaj priklasijo oni vinski potniki, ki bi hoteli potovati po gori navedenih kronovinah. Ti morajo naznaniti, katerih jezikov so zmožni in kakšno plačilo zahtevajo. Pristop in ponudbe se morajo pismeno prijaviti pod naslovom: Pripravljalni odbor deželne vinarske zadruge v Ljubljani (Deželni odbor).

Ameriški novičar.

Rojakom v uvaževanje! „Glas Naroda“ objavlja: Naselniški komisar Wm. Williams je izdal posebno odredbo, katera se tiče onih naseljencev, ki prihajajo v Ameriko brez sredstev in po kateri naj se ravna vsi oni rojaki, ki nameravajo priti v Ameriko, zlasti pa še oni, katerih sorodniki nameravajo priti semkaj. Glasom te odredbe mora imeti vsak naseljenec poleg potrebnega denarja za železniški listek, oziroma poleg železniškega listka, še najmanj

25 dolarjev denarja, ker drugače se ga ne izpusti iz Ellis Islanda in se ga pošlje jednostavno nazaj. Na podlagi te odredbe je bilo te dni že nekoliko Slovencev pridržanih na naselniškem otoku, in sicer Štefan Flortine, ki je nameraval potovati k svojemu stricu v Sheboygan, Wis., Jurij Pavlovič, namenjen v Kenosha, Wis., Ivan Režek in Mihael Troje.

Dolenjski cviček v New Yorku. — V soboto dne 3. julija zvečer vršila se je v gostilni Petra Kebra 1307 2. Avenue med. 88. in 89. ulico v New Yorku vinska poskušnja. Tedaj se je točil in poskušal dolenjski cviček lanskega pridelka in beli vipavski burgundec.

Raznoterosti.

* **1000 Slovencev in Slovenk na dan!** Slovenci, Slovenke! Št. Ilj v Slovenskih gorah je v silni potrebi. Ako se letos ne posreči postaviti ondi obrambnega „Društvenega doma“, je ta lepa točka slovenske zemlje izročena tujcem na milost in nemilost. Pred letom so bili v Št. Ilju le trije do štirje protestantje, sedaj jih je čez 170! „Südmarch“ meče vedno več denarja na ta skrajni del slovenske posesti, hoteč nam jo popolnoma ugrabiti, da potem prodira dalje in dalje. Slovenci v Št. Ilju pa nimajo nič, razun poštenih svojih žuljavih rok, svojih slovenskih src in upanje, da jih bratje v najskrajnejši sili ne zapuste. V raznih beležkah je bilo v naših časopisih že opisovano vzorno urejeno narodno delo Nemcev. Med Slovenci pa je na nemške naskoke še vse premalo odpora. Najnujnejše pomoči potrebni so sedaj Slovenci v Št. Ilju. Ko to točko ubranimo, gremo naprej. Ako se hočejo Slovenci v Št. Ilju ohraniti, potrebujejo za svojo bodočo narodno trdnjavo nujno še najmanj 20.000 kron. Reven narod smo in ne moremo se uspešno meriti z načrti, kakor so Roseggerjevi, a vendar — na Roseggerjev predrzni oklic bodi slovenska trdnjava v Št. Ilju vsaj malenkosten odgovor. Kako bahato Nemci oznanjujejo uspehe Roseggerjevega oklica, naj tisoč Nemcev da po dva tisoč kron v nemške narodne namene. Ali ne more stopiti na plan vsaj 1000 Slovencev in Slovenk, ki dajo po 20 K na korist obmejnim Slovincem, na korist najbolj ogrožene točke na slovenski meji Št. Ilja? Nemci nas izzivajo na dejanske odgovore in zato pravimo: Sramota za vsakega premožnejšega našega somišljenika bi bila, ako bi ne pristopil k nujni obrambni akciji z 20 kronami. S solzami hvalečnosti bodo obmejni Slovenci spremljali te plemenite darove. Pozivamo vse Slovence, vse Slovenke, vse naše denarne zavode in občinske zastope, naj se takoj pridružijo tej obrambni akciji. 1000 požrtvovalnih mož in žena, denarnih zavodov (nekateri denarni zavodi lahko žrtvujejo za več Slovencev skupaj), slovenskih občin na dan! Društva, nabirajte med svojimi člani, poverjeniki „Družbe sv. Mohorja“, vzemite si par ur prosto in stopite povsod po svoji župniji k premožnejšim župljanom, tako, da tudi naše župnije odgovore na sovražno napad, ki ni samo nemški, ampak tudi protestantski. Obračamo pa se tudi do našega dijaštva z nujno prošnjo, da sedaj, ko pohiti na svoje domove, posveti svoje mladeniško čilo delo temu nabitranju. Pri vsaki priredbi poskrbite, da odpro udeleženci roke za trpeče brate! Tudi pri vsaki novi maši naj se letos nabira za obmejne Slovence. Čim več se nabere, tem hitreje bomo šli od Št. Ilja dalje na pomoč drugim naskakovanim krajem. Sprejemati denar za ta sklad obmejnih Slovencev se je izjavilo pripravljenim upravnistvo „Slovenca“ v Ljubljani, kamor naj se pošiljajo vsi darovi. Tudi mali darovi bodo z največjo hvalečnostjo sprejeti. Upravnistvo „Slovenca“ bode vodilo o darovih posebno knjigo ter jih bo z veseljem izročilo obmejnim Slovincem. 1000 Slovencev in Slovenk na dan z geslom: Na mejo pomoč nesimo, naš narod pogube otmimo!

Tujci v Novem mestu.

Hotel Koklič: Papež P., Schmitt F., Skušek I., Mastnak A., Jesih J., Rus V., Kilar J. iz Ljubljane; Maurer A., Basch W., Mantner M. iz Dunaja; Borovička F. iz Pulja; Goričar K. iz Linca; Dilitz A. iz Inomosta; Prückl Fr. iz Gradca; Zevnik J. iz sv. Križa; Tavčar J. iz Krškega; Rayer C. iz Maribora; Penetschnigg F. iz Zidanega mosta.

Hotel Pošta: Pavič G. iz Regensburga; Popovič J., Tomac S. iz Zagreba; Popovič G. iz Metlike; Smiljanič N. iz Suhorja; Režek J. iz Prage; Zitek F. iz Celja; Zupančič M. iz Ljubljane.

Jakše: Ravnikar J., Simončič J. iz Radeč; Simočič J. iz Hotemeža; Welley J. iz Ljubljane; Ambrožič F. in D. iz Vipave; Zadnik J. iz Cerknice.

Loterijske številke.

GRADEC, 10. julija

16 27 11 36 31

Sejmi na Dolenjskem v mesecu juliju.

V Kandiji vsaki četrtek tržni dan za prodajo živil in deželnih pridelkov; v Vinici 19.; v Hinjah 22.; v Semiču in v Vel. Loki 24.; v Kostanjevici, Leskovcu, Višnji gori in v Šmartnem pri Litiji 26.; v Toplicah 27.; v Dobrničah 28.

Tržne cene v Novem mestu.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	22	12	Leča	11	71
Rž	16	59	Bob	9	76
Koruza	14	31	Ajda	13	—
Oves	9	08	Proso	13	—
Ječmen	12	36	Soršca	16	59
Krompir (mernik)	1	60	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 9 za 40 vinarjev.	—	—
Grah	9	76			

Vabilo na

I. občni zbor zadruga črevljarjev

ki se vrši

v nedeljo, 18. julija 1909 ob polu 10. uri popoldan
v „Rokodelskem domu“ v Novem mestu.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo predsednika o združnem delovanju.
- 2.) Poročilo tajnika.
- 3.) Poročilo blagajnika.
- 4.) Izvolitev razsodišča.
- 5.) Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

Načelnštvo.

V slučaju, da bi bilo število vdeležencev ob zgoraj napovedani uri premajhno, da bi zbor ne bil sklepčen, vrši se zborovanje eno uro pozneje pri vsakem številu vdeležencev. Prosi se gg. kolege črevljarje, da vsi za gotovo pridete! (160)

Zadruga črevljarjev v Novem mestu.

Posojilnica pri Sv. Križu pri Kostanjevici

ima

v nedeljo, 8. avgusta t. l. popoldne
: ob treh v svoji pisarni :

izredni občni zbor.

DNEVNI RED:

Volitev načelstva in nadzorstva, predlogi.

(159)

v slučaju nesklepnosti ob štirih.

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo 69-0-16)

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obre- 4¹/₂ 0 na leto brez odbitka rentnega davka, stuje po 2 0 katerega sama iz svojega plačuje.

Pristni malinovec

iz hribskih malin, jako okusen, ima v veliki množini

Iekarna Jos. Bergmann,
Rudolfovo. (129-10-8)

Svoji k svojim!

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril v Novem mestu zraven „Pri pošti“

ново kavarno „Central“.

Opremljena je najmodernejše in elegantno ter ima na razpolago tri Seifertove bilijarde ter za zabavo vse domače kakor tudi različne inozemske liste in časopise. Z okusno kavo ter najrazličnejšimi likerji, pivami in vini bode vsestransko najboljšo priskrbljeno.

Priporočujem se kar najtoplejše v prav mnogobrojni obisk

odličnim spoštovanjem

(143-3-3)

Franc Šplichal, kavarnar.

Dobro in solidno!

Krepkega dečka,

kateri ima veselje do
kleparske obrti sprejme
po dogovoru v učenje

Avgust Küssel, klepar v Novem mestu.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dné 11. febr. 1909
na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

FRANC SOÚVAN sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem
trgu št. 22 v Ljubljani.

(50 43-20)

Hlapca (kravarja)

ki naj bode oženjen, takoj sprejme grajščina Rupčevrh,
pošta Novo mesto. (152-3-8)

Krepkega dečka

sprejme pod ugodnimi pogoji v učenje mizarstva
Matko Malovič, mizar v Novem mestu. (134 0-6)